

Suomen Akatemian johtosääntö 1.9.2024 lukien

1. Hallitus

1 §

Suomen Akatemiasta annetun lain (922/2009) 4 §:n mukaan Akatemian hallitus päättää asiat, jotka koskevat:

- 1) Akatemian yleisiä toimintalinjoja ja tavoitteita ottaen huomioon opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa sovitut tavoitteet;
- 2) tieteellisten toimikuntien, strategisen tutkimuksen neuvoston ja tutkimusinfrastruktuurikomitean työn yhteensovittamista;
- 3) tieteellisten toimikuntien toimialoja ja kahden tai useamman toimikunnan välisten tutkimusalojen edistämistä;
- 4) Akatemian toimintaa ja taloutta koskevia suunnitelmia, talousarvioehdotusta ja tulossopimusta;
- 5) määrärahojen kohdentamisesta tieteellisten toimikuntien ja tutkimusinfrastruktuurikomitean kesken ja eri tarkoituksiin;
- 6) johtosääntöä;
- 7) tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen hyväksymistä;
- 8) muita Akatemian kannalta laajakantoisia tai periaatteellisesti merkittäviä seikkoja.

Akatemian hallitus ratkaisee lisäksi muut sille laissa, asetuksessa tai tässä johtosäännössä osoitetut asiat.

2. Tieteelliset toimikunnat

2 §

Tieteellinen toimikunta toimialallaan:

- 1) myöntää rahoitusta tieteelliseen tutkimukseen ja tutkimusedellytysten kehittämiseen sekä niiden hyödyntämiseen, jollei tehtävää ole osoitettu tähän tarkoitukseen nimetyille jaostolle; *(muutettu 16.8.2023)*
- 2) päättää rahoituksesta kansainväliselle tutkimuksen infrastruktuurille, kun yhteistyö ei perustu valtiosopimukseen tai Akatemiaa ylemmän hallintoviranomaisen tekemään kansainväliseen hallintosopimukseen tai hallintopäätökseen;
- 3) seuraa rahoituksen vaikuttavuutta ja tuloksellisuutta;
- 4) suunnittelee tutkimuksen edistämistoimintaa yhdessä Akatemian muiden toimielinten kanssa; sekä

5) muulla tavoin toimii siten kuin johtosäännössä tarkemmin määrätään.

Toimikunta ratkaisee 1 momentissa mainitut asiat, jollei asia kuulu johtosäännön 2 § 3 momentin nojalla puheenjohtajan toimivaltaan tai 20 a §:n nojalla hallintoviraston toimivaltaan.
(*muutettu 16.8.2023*)

Mikäli päätös ei sisällä merkittävää harkintavallan käyttöä, toimikunnan puheenjohtaja ratkaisee seuraavat asiat:

- 1) 20 a §:ssä mainitut rahoituspäätöksen muuttamista koskevat asiat silloin, kun niihin liittyy vähäistä enemmän harkintavallan käyttöä
- 2) hankkeen rahoittaminen varasijalta silloin, kun toimikunta on päättänyt järjestyksestä ja periaatteista
- 3) lisämäärärahan myöntäminen lisäkustannusmallin mukaisissa päätöksissä.
(*muutettu 16.8.2023*)

Toimikunnan puheenjohtaja voi saattaa päätösvaltaansa kuuluvan asian toimikunnan ratkaistavaksi. (*lisätty 16.8.2023*)

3. Jaostot

3 §

Asettaessaan lain 6 §:ssä tarkoitetun jaoston hallitus nimeää jaoston puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja muut jäsenet. Asettamispäätöksessä on määriteltävä jaoston tehtävät. Jaoston toimikausi päättyy viimeistään hallituksen toimikauden päättyessä.

Jäsenyys jaostossa päättyy myös, jos henkilön jäsenyys siinä Akatemian toimielimessä, jonka jäsenyyden perusteella hänet on jaostoon nimetty, päättyy.

Jaosto ratkaisee asettamispäätöksessä mainitut asiat, jollei asia kuulu johtosäännön 3 § 4 momentin nojalla puheenjohtajan toimivaltaan tai 20 a §:n nojalla hallintoviraston toimivaltaan.
(*lisätty 16.8.2023*)

Mikäli päätös ei sisällä merkittävää harkintavallan käyttöä, jaoston puheenjohtaja ratkaisee jaoston toimikauden aikana seuraavat asiat:

- 1) 20 a §:ssä mainitut rahoituspäätöksen muuttamista koskevat asiat silloin, kun niihin liittyy vähäistä enemmän harkintavallan käyttöä
- 2) hankkeen rahoittaminen varasijalta silloin, kun jaosto on päättänyt järjestyksestä ja periaatteista.
(*lisätty 16.8.2023*)

Jaoston toimikauden päättyttyä 3 ja 4 momenteissa mainittu toimivalta määräytyy asettamispäätöksessä määritellyllä tavalla.
(*lisätty 16.8.2023*)

Jaoston puheenjohtaja voi saattaa päätösvaltaansa kuuluvan asian jaoston ratkaistavaksi.

(lisätty 16.8.2023)

4. Tutkimusinfrastruktuurikomitea

4 §

Akatemiasta annetun lain 5a §:n mukaan Akatemiassa on tutkimusinfrastruktuurikomitea, jonka tehtävänä on:

- 1) seurata ja kehittää kansallista ja kansainvälistä tutkimusinfrastruktuuritoimintaa;
- 2) tehdä esitys Akatemian hallitukselle tutkimusinfrastruktuurien pitkän aikavälin suunnitelmasta;
- 3) päättää tutkimusinfrastruktuurihankkeiden valinnasta ja vastata hankkeiden seurannasta;
- 4) huolehtia muista Akatemian hallituksen osoittamista tutkimuksen infrastruktuuritehtävistä.

Komitea ratkaisee 1 momentissa mainitut asiat, jollei asia kuulu lain tai tämän johtosäännön nojalla hallituksen tai tieteellisen toimikunnan toimivaltaan, johtosäännön 4 § 3 momentin nojalla puheenjohtajan toimivaltaan tai 20 a §:n nojalla hallintoviraston toimivaltaan.

(muutettu 16.8.2023)

Mikäli päätös ei sisällä merkittävää harkintavallan käyttöä, komitean puheenjohtaja ratkaisee seuraavat asiat:

- 1) 20 a §:ssä mainitut rahoituspäätöksen muuttamista koskevat asiat silloin, kun niihin liittyy vähäistä enemmän harkintavallan käyttöä
- 2) hankkeen rahoittaminen varasijalta silloin, kun jaosto on päättänyt järjestyksestä ja periaatteista.

(muutettu 16.8.2023)

Komitean puheenjohtaja voi saattaa päätösvaltaansa kuuluvan asian komitean ratkaistavaksi.

5. Strategisen tutkimuksen neuvosto

5 §

Akatemiasta annetun lain 5 b §:n mukaan Akatemian yhteydessä toimii strategisen tutkimuksen neuvosto, jonka tehtävänä on:

- 1) tehdä valtioneuvostolle aloite strategisen tutkimuksen keskeisistä teema-alueista ja painopisteistä;

- 2) päättää strategisen tutkimustoiminnan ohjelmarakenteesta valtioneuvoston teema-alueita ja painopisteitä koskevaan päätökseen perustuen;
- 3) päättää tutkimushankkeiden valinnasta yhteiskunnallisen merkityksen, vaikuttavuuden ja tutkimuksen laadun perusteella; sekä
- 4) vastata tutkimushankkeiden seurannasta ja vaikuttavuuden arvioinnista.

Neuvosto ratkaisee 1 momentissa mainitut asiat, jollei asia kuulu johtosäännön 5 § 3 momentin nojalla puheenjohtajan toimivaltaan tai 20 a §:n nojalla hallintoviraston toimivaltaan.

(muutettu 16.8.2023)

Mikäli päätös ei sisällä merkittävää harkintavallan käyttöä, neuvoston puheenjohtaja ratkaisee seuraavat asiat:

- 2) 20 a §:ssä mainitut rahoituspäätöksen muuttamista koskevat asiat silloin, kun niihin liittyy vähäistä enemmän harkintavallan käyttöä
- 3) hankkeen rahoittaminen varasijalta silloin, kun jaosto on päättänyt järjestyksestä ja periaatteista.

(muutettu 16.8.2023)

Neuvoston puheenjohtaja voi saattaa päätösvaltaansa kuuluvan asian neuvoston ratkaistavaksi.

6. Hallituksen ja muiden toimielinten työskentely

6 §

Hallitus ja muu Akatemian toimielin kokoontuu puheenjohtajan tai hänen ollessa estynyt, varapuheenjohtajan kutsusta. Kutsu on lähetettävä vähintään kuusi päivää ennen kokousta tai sen on oltava luettavissa sähköisessä järjestelmässä vastaavasti.

Kokous on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja vähintään puolet muista jäsenistä on läsnä.

6 a §

Mikäli olosuhteet ovat niin poikkeukselliset, että ne eivät mahdollista kokoontumista, toimielin voi ratkaista asian sähköisessä menettelyssä. Asia ratkaistaan tällöin siten, että päätösesitys esitellään toimielimen jäsenille sähköpostilla tai muulla vastaavalla sähköisellä tavalla ja jäsenet hyväksyvät tai hylkäävät esityksen vastaamalla sähköpostiin. *(lisätty 24.3.2020)*

7 § (tark. 27.2.2024, voimaan 1.9.2024)

Lain 3 §:n nojalla hallituksessa on läsnäolo ja puheoikeus tieteellisten toimikuntien, strategisen tutkimuksen neuvoston ja tutkimusinfrastruktuurikomitean puheenjohtajilla. Hallituksessa on myös pääjohtajalla ja yksiköiden johtajilla läsnäolo- ja puheoikeus.

Tieteellisen toimikunnan, strategisen tutkimuksen neuvoston, tutkimusinfrastruktuurikomitean ja jaoston kokouksessa on pääjohtajalla ja yksiköiden johtajilla läsnäolo- ja puheoikeus.

8 §

Asiat ratkaistaan esittelystä.

Esittelijöinä eri toimielimissä toimivat hallintoviraston esittelijät.

Esittelylistat on lähetettävä viimeistään kuusi päivää ennen kokousta. Myöhemmin lähetettyjen tai kokouksen alussa jaettujen esittelylistojen käsittelyyn ottamisesta päättää kokous. Puheenjohtaja voi erityisestä syystä kokouksen alussa päättää, ettei lähetetyssä esittelylistassa olevaa asiaa käsitellä siinä kokouksessa.

Esittelijällä on oikeus esittelyssään poiketa kirjallisesta esittelylistasta, jolloin listaan on tehtävä vastaavat muutokset.

Jollei toisin päätetä, esittelijä vastaa myös päätöksen toimeenpanosta.

9 §

Asiat ratkaistaan yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Äänten mennessä tasan tulee päätökseksi se mielipide, jota kokouksen puheenjohtaja on kannattanut.

Jos jäsen esittää esittelijän esityksestä poikkeavan ehdotuksen, on suoritettava äänestys. Jos on useampia kuin kaksi päätösehdotusta, puheenjohtaja asettaa ne äänestysjärjestykseen. Esittelijän esitys on viimeisessä äänestyksessä. *(muutettu 5.11.2015)*

Äänestys on avoin. Äänestyksestä ei voi pidäytyä. Pöytäkirjaan merkitään, miten kukin on äänestänyt.

10 §

Jäsenen vaatimuksesta asia pannaan pöydälle sen ensimmäisessä käsittelyssä. Asian toisessa käsittelyssä pöydällepanosta päätetään enemmistöpäätöksellä.

11 §

Kokouksessa pidetään päätöspöytäkirjaa. Pöytäkirjaa pitää hallintoviraston siihen määräämä henkilö. Pöytäkirjan allekirjoittaa pöytäkirjan pitäjä ja kukin esittelijä esittelemänsä asian osalta. Pöytäkirjan hyväksyy puheenjohtaja.

12 §

Toimielimen jäsenellä ja esittelijällä on oikeus esittää päätökseen eriävä mielipide, jos päätös poikkeaa siitä, mitä hän on ehdottanut. Eriävä mielipide on esitettävä välittömästi päätöksen jälkeen ja toimitettava kirjallisena viimeistään viikko päätöksen jälkeen. Eriävä mielipide on sen esittäjän allekirjoitettava ja puheenjohtajan todettava esitetyn mukaiseksi. Eriävä mielipide liitetään pöytäkirjaan. Muita lausumia ei pöytäkirjaan tai päätökseen voida liittää.

13 §

Akatemian toimielimen tekemistä päätöksistä tehtävät toimituskirjat allekirjoittaa puheenjohtaja ja varmentaa esittelijä. Ilmoitukset pöytäkirjaan merkityistä päätöksistä allekirjoittaa kuitenkin esittelijä yksin. Pöytäkirjanotteet antaa pöytäkirjanpitäjä.

Akatemian päätöksestä laaditusta toimituskirjasta tulee käydä ilmi, mikä toimielin päätöksen on tehnyt.

14 §

Hallitus, tieteellinen toimikunta, strategisen tutkimuksen neuvosto ja tutkimusinfrastruktuurikomitea voivat asettaa työryhmiä asioiden valmistelua, toimeenpanoa ja seurantaa varten. Työryhmiin voidaan kutsua myös Akatemian ulkopuolisia jäseniä.

Akatemian toimielimen puheenjohtaja voi kutsua tai toimielin voi päättää kutsua kuultavaksi asiantuntijoita.

Päätettäessä työryhmän asettamisesta tai asiantuntijoiden kuulemisesta on samalla arvioitava, aiheutuuko tästä kustannuksia sekä sen perusteella päätettävä, mistä kustannukset katetaan.

7. Menettely toimielimen puheenjohtajan ratkaistavassa asiassa

15 § (muutettu 8.6.2018)

Toimielimen puheenjohtaja ratkaisee asian esittelystä. Esittelyssä, päätöksen kirjaamisessa ja toimeenpanossa noudatetaan, mitä edellä on määrätty toimielimen päätöksenteosta.

Useampi samanlaatuinen asia voidaan käsitellä ja ratkaista yhdessä, jolloin puheenjohtaja ratkaisee esittelylistalle kootut, esittelijän esittelemät asiat yhdellä päätöksellä.

Toimielimen puheenjohtajan tekemän päätöksen allekirjoittavat puheenjohtaja ja esittelijä.

8. Tutkimusjohtoryhmä

16 §

Akatemian eri toimielinten ja hallintoviraston toiminnan koordinoitua tukee neuvottelukokouksena tutkimusjohtoryhmä, jonka muodostavat pääjohtaja, tieteellisten toimikuntien, strategisen tutkimuksen neuvoston ja tutkimusinfrastruktuurikomitean puheenjohtajat sekä henkilöstön nimeämä edustaja.

Tutkimusjohtoryhmä käsittelee Akatemian toimintojen suunnittelun ja yhteensovittamisen kannalta keskeisiä kysymyksiä.

Tutkimusjohtoryhmä kokoontuu pääjohtajan johdolla ja kutsusta. Sihteerinä toimii pääjohtajan nimeämä virkamies.

9. Pääjohtaja ja hallintovirasto

17 §

Hallintoviraston toimintaa johtaa pääjohtaja.

Hallintovirastolle kuuluvat asiat ratkaisee pääjohtaja, jollei ratkaisovaltaa tässä johtosäännössä tai hallintoviraston työjärjestyksessä ole siirretty muulle virkamiehelle. *(tark. 27.2.2024, voimaan 1.9.2024)*

18 §

Hallintovirasto valmistelee ja toimeenpääntää hallituksen, toimikuntien, tutkimusinfrastruktuurikomitean, strategisen tutkimuksen neuvoston, jaostojen ja pääjohtajan päätökset, tekee näiden toimielinten päätösten toimeenpanon edellyttämät sopimukset, sekä suorittaa ne muut Akatemialle kuuluvat tehtävät, joita ei ole säädetty tai tässä johtosäännössä määrätty jonkin toimielimen tehtäväksi.

19 §

Pääjohtaja päättää tutkimusyhteistyösopimuksista, joissa ei ole rahamääräisiä sitoumuksia, mikäli ne eivät kuulu hallituksen, tai toimikunnan, tutkimusinfrastruktuurikomitean tai strategisen tutkimuksen neuvoston toimivaltaan. Pääjohtaja päättää myös kahden tai useamman toimikunnan ja/tai tutkimusinfrastruktuurikomitean toimialaan kuuluvista sopimuksista, joihin hallitus, toimikunnat tai tutkimusinfrastruktuurikomitea ovat osoittaneet määrärahaa tai valtuutta.

Pääjohtaja ratkaisee asiat, jotka koskevat Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta annetun lain (537/2022) 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun johdon vahvistuslausuman antamista. *(lisätty 9.11.2022)*

20 §

Hallintovirasto päättää rahoitushakemuksen tutkimatta jättämisestä. *(lisätty 25.8.2016)*

Hallintovirasto vastaa Akatemian sisäisen tarkastuksen järjestämisestä.

Hallintovirasto tutkii Akatemian toiminnasta tehdyt kantelut ja muut oikeusturvaan liittyvät selvityspyynnöt.

20 a § *(muutettu 16.8.2023)*

Hallintovirasto ratkaisee seuraavat asiat, mikäli päätös sisältää vain vähäistä harkintavallan käyttöä:

- 1) toimielimen tekemän rahoituspäätöksen ehtojen tai käyttötarkoituksen muuttaminen tai tutkimussuunnitelman tai toimintasuunnitelman muu kuin olennainen muuttaminen;
- 2) rahoituskauden pidentäminen
- 3) vastuullisen johtajan vaihtaminen
- 4) suorituspaikan vaihtaminen
- 5) konsortion osahankkeiden rahoitusosuuksien muuttaminen
- 6) tutkimusmäärärahasta luopuminen kokonaan tai osittain
- 7) asian raukeaminen.

Hallintoviraston päätösvaltaan kuuluva asia voidaan saattaa toimielimen tai sen puheenjohtajan ratkaistavaksi.

10. Talous

21 §

Tarkempia säännöksiä Suomen Akatemian ja sen toimielinten taloudenhoidosta annetaan taloussäännössä, jonka hallintovirasto vahvistaa.

11. Erinäisiä säännöksiä

22 § (tark. 27.2.2024, voimaan 1.9.2024)

Hallitus nimittää virkaan pääjohtajan välittömät alaiset.

Pääjohtaja nimittää tai ottaa palvelukseen ryhmien päälliköt ja muut suoraan yksiköiden johtajien alaisuudessa toimivat virkamiehet ja työntekijät.

Yksiköiden johtajat nimittävät tai ottavat palvelukseen muun yksiköihinsä kuuluvien ryhmien henkilöstön.

23 §

Hallituksen käsitellessä Akatemian toimintaa ja taloutta koskevia suunnitelmia henkilöstön edustajalla on läsnäolo- ja puheoikeus kokouksessa.

24 §

Hallituksen, toimikuntien, tutkimusinfrastruktuurikomitean, strategisen tutkimuksen neuvoston sekä jaostojen ja työryhmien jäsenten matkakustannukset korvataan valtion matkustussäännön mukaisesti. Työryhmän jäsenten kustannusten korvaamisesta on päätettävä työryhmän asettamispäätöksessä.

Ulkopuolisille asiantuntijoille voidaan maksaa asiantuntijapalkkio hallintoviraston antamien ohjeiden mukaan.

12. Voimaantulo

25 §

Tämä johtosääntö tulee voimaan 1.7.2014. Ennen sen voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Hallituksen puheenjohtaja Arto Mustajoki

Ylijohtaja, hallinto

Ossi Malmberg